

BORGARTING
LAGMANNSRETT

ÅRSMELDING 2014

Innhold:

Innledning	side	4
Førstelagmannen har ordet	side	5
Organisasjon og bemanning	side	6
Saksavvikling og statistikk	side	7
Kompetansesarbeid	side	8
Aktørportalen	side	9
Filminnspilling-Kompetanseutvikling	side	9
Rwanda-saken	side	10
Andre saker i retten 2014	side	11

Innledning

Borgarting lagmannsrett legger med dette fram sin årsmelding for 2014, den trettende i rekken. Gjennom årsmeldingen ønsker vi å synliggjøre vår virksomhet både overfor våre brukere og for de som har mindre kjennskap til domstolens arbeid.

Årsmeldingen er også lagt ut på vår hjemmeside www.domstol.no/borgarting.

Borgarting lagmannsrett er landets største anke-domstol. Lagdømmet er delt inn i tre lagsogn: Oslo (Oslo fylke og Akershus unntatt Romerike), Østfold (Østfold fylke) og Buskerud (Buskerud fylke, Jevnaker i Oppland, Svelvik og Sande i Vestfold). Med beliggenhet i Oslo og landets tettest befolkede områder, er sakstilfanget stort og sakene stadig større og mer komplekse.

Førstelagmannen har ordet

2014 har vært nok et krevende arbeidsår. Det er tilfredsstillende og motiverende å kunne konstatere at dette har fått et velfortjent utslag i årsstatistikken. Alle viktige piler knyttet til saksavvikling og saksbehandlingstider peker i riktig retning. Borgarting lagmannsrett har i løpet av året behandlet og avgjort over 4 000 saker. Som nevnt i fjorårets årsmelding har Borgarting fått penger til et restansenedarbeidelsesprosjekt; fem konstituerte dommere og en saksbehandler fra sommeren 2014 til sommeren 2016. Prosjektet har allerede satt sine spor. I 2014 har vi behandlet flere sivile anker enn noen gang, og for andre år på rad er beholdningen redusert merkbart. Dersom innkomsten av nye saker ikke øker mer enn normalt, vil vi oppfylle vår målsetting om å være tilnærmet ajour med de sivile ankesakene etter sommeren 2016.

I de senere årene har det vært en meget anstrengt økonomi i domstolnorge. For Borgarting har det medført at vi har vært nødt til å nedlegge betydelig arbeid i vår økonomistyring. I en slik situasjon blir en særlig bevisst på hva domstolen bruker penger på, og at en er nødt til å foreta harde prioriteringer med uønskede følger. Det er grunn til å minne om at lagmannsretten bare har en oppgave; avgjøre anker over avgjørelser som er truffet av tingretten. Det er ikke så mange år siden våre medarbeidere, både saksbehandlere og dommere, brukte så godt som all arbeidstid på denne oppgaven, som vi i dag gjerne kaller kjernevirksomheten. Ledelse ble ansett unødvendig, og det administrative gikk av seg selv. Samfunnsutviklingen gjorde at dette ikke kunne fortsette. Det ble med rette satt stadig større fokus på nye oppgaver knyttet til forvaltningen av egen virksomhet og det forhold at domstolene skal være et serviceorgan for brukere, aktører og media. HR-arbeid, IKT, sikkerhet, informasjon, tilrettelegging og utviklingsarbeid er eksempler på oppgaver som i dag krever mye ressurser. Som sagt kan det ikke være uenighet om at dette er et riktig og nødvendig arbeid, men vi er på en farlig vei dersom resultatet kan bli at disse oppgavene går på bekostning av vår kjernevirksomhet; behandle saker betryggende og tillitsfullt innen rimelig tid. Situasjonen i dag er at domstolene presses fra tre kanter. I bunn ligger at domstolene ikke har tilstrekkelig bemanning til å behandle forventet innkomst av saker. I tillegg kommer krav om at vi fra år til år skal behandle flere saker med samme ressurser, og krav som gjør at vi må bruke mer ressurser på oppgaver som ligger utenfor vår kjernevirksomhet uten at det følger penger med kravene.

Førstelagmann Ola Dahl

Domstolene henger etter når det gjelder elektronisk saksbehandling. Det er gledelig at DA nå har fått mer midler til IKT, og til arbeidet som må nedlegges for at domstolene skal få et robust velfungerende datasystem. Vi må ha en grunnmur som vi kan stole på før det kan implementeres nye saksbehandlings-systemer. Som omhandlet i eget punkt senere i meldingen, er Borgarting med på en prøveordning med elektronisk utveksling av dokumenter mellom domstolen og advokater. Med dette har vi tatt et viktig skritt i riktig retning. Vi ser også at dette prosjektet er en viktig pådriver og forhåpentligvis en motivasjonsfaktor i utviklingsarbeidet mot en effektiv digitalisert saksbehandling. En god indikator på det er at vi i løpet av året har gjennomført flere papirløse ankeforhandlinger hvor tilbakemeldinger fra dommere og aktører har vært gode.

Organisasjon og bemanning

Borgarting lagmannsrett ledes av en førstelagmann. Førstelagmannen, direktøren og lagmennene utgjør domstolens ledergruppe.

I 2014 hadde lagmannsretten 66 faste dommerembeter; førstelagmann, 3 lagmenn med avdelingslederansvar, 4 lagmenn og 57-59 lagdommere. Ca. 40 prosent av dommerne er kvinner. Domstolen har videre en direktør, 2 utredere og 41 saksbehandlere. I tillegg hadde domstolen ved årsskiftet 20 ekstraordinære dommere, og seks konstituerte dommere, hvorav fem var tilknyttet et restansenedbyggingsprosjekt for sivile saker. Borgarting lagmannsrett er delt inn i 5 avdelinger.

Administrasjonsavdelingen. Inn under avdelingen hører alle fellestjenester som økonomi og regnskap, HR, ekspedisjon, IKT, sikkerhet og service, informasjon og for øvrig alle stabsoppgaver som ikke uttrykkelig er lagt til noen av de andre avdelingene. Avdelingen ledes av direktøren.

De dømmende avdelingene (avdeling 1, 2 og 3). Avdeling 1, 2 og 3 behandler alle anker over dom i sivile saker, førstest-

stansaker, overskjønn samt alle straffesaker som er henvist til ankeforhandling. De tre avdelingene er i hovedtrekk organisert på samme måte. Hver av avdelingene har to lagmenn; avdelingsleder og nestleder og ca. 20 lagdommere. Lagmennene er fast tilknyttet avdelingen, mens det for lagdommerne foretas en rotasjon mellom avdelingene hvert annet år slik at den enkelte dommer normalt vil være tilknyttet samme avdeling i fire år. Avdelingene har hvert sitt sekretariat med 6 saksbehandlere som ledes av en seksjonsleder. Blant saksbehandlerne er det ingen rotasjon mellom avdelingene.

Avdeling 4. Avdelingen behandler anker over kjennelser og beslutninger i straffesaker og sivile saker, samt avgjør om anker over dom i straffesaker skal henvises til ankeforhandling. Avdelingen ledes av en lagmann. De øvrige dommerne i avdelingen tas fra de dømmende avdelingene etter en turnusordning, 5 dommere har sivile saker og 6 dommere har straffesaker. Hver måned foretas skifte slik at den enkelte dommer normalt har en sammenhengende periode i avdelingen på to måneder. Avdelingen har også to utredere og et sekretariat med 4 saksbehandlere som ledes av en seksjonsleder.

NYE ANSATTE I 2014

Lagdommere:

Eirik Vikanes

Ida S. Pollen

Halvor Aas

Christian Lund

Lagmann i avdeling 3:

Hans-Petter Jahre

Ekstraordinære

lagdommere:

Vibecke Groth

Arild Kjerschow

Tom Urdahl

Peter L. Bernhardt

Erik Melander

Anne Lise Rønneberg

Christian Bommen

Utredere:

Grete Marit Kjølhaug

SLUTTET I 2014

Lagdommere:

Peter L. Bernhardt

Arild Kjerschow

Anja Bech

Brit Seim Jahre

Vibecke Groth

Lagmann:

Erik Melander

Ekstraordinære lagdommere:

Dag Stousland

Utredere:

Mia Nordhagen

Saksbehandlere/administrativt ansatte:

Silje Solhaug

Saksbehandlere/administrativt ansatte:

Førstekonsulent Stine Hansen

PERMISJONER 2014

Lagdommer Vincent Galtung

Lagdommer Elin Holmedal

Lagdommer Jan-Fredrik Wilhelmsen

Lagdommer Inger Wiig

Lagdommer Brit Seim Jahre

Konsulent Monica Gran

KONSTITUERTE DOMMERE I 2014

Konstituerte dommere tilknyttet restansenedbyggingsprosjekt for sivile saker:

Anette Isachsen Kræmer 11.8.14 – 10.8.16

Dag Arne Ruud 11.8.14 – 10.8.16

Harald Venger 11.8.14 – 31.12.14

Kine Elisabeth Steinsvik 11.8.14 – 10.8.16

Kjersti Buun Nygaard 11.8.14 – 31.12.14

Andre konstituerte:

Kjersti Buun Nygaard 3.2.14 - 11.8.14

Marius Emberland 1.4.14 – 30.9.14

Jan Eivind Norheim 22.4.14 – 31.12.14

Lisa Vogt-Lorentzen 1.10.14 – 30.6.15

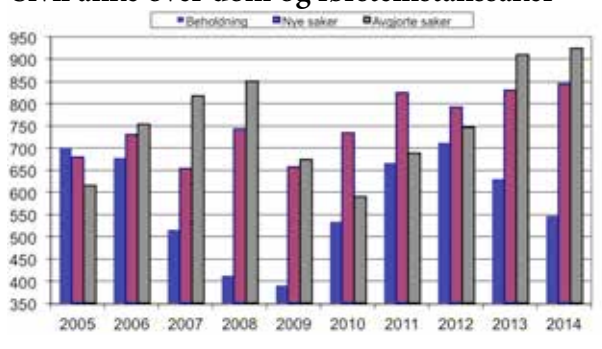
Thomas Christian Poulsen 1.10.14 – 31.12.14

Saksavvikling og statistikk

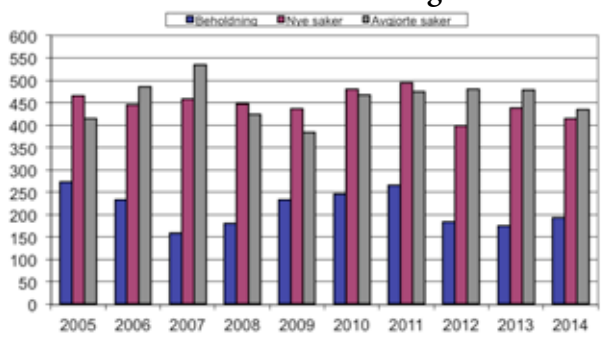
Som ventet har den totale inkomsten av saker vært høyere i 2014 enn i 2013. På den annen side har inkomsten av lagrettesaker de tre siste årene vært lavere enn forventet, og det har gitt domstolen rom til å behandle flere sivile saker. Dette sammenholdt med et restansenedarbeidelsesprosjekt har gjort at vi ved årsskifte har omtrent den samme beholdningen av straffesaker som vi har hatt de senere år, mens beholdningen av sivile anker over dom og førsteinstanssaker er redusert med ca. 13 %.

Sivil anke over dom og førsteinstanssaker

I 2014 mottok vi 815 anker over dom og 30 førsteinstanssaker, til sammen 845 saker. Det er en liten økning forhold til saksinngangen i fjor. Vi avviklet 14 saker flere enn i fjor, og beholdningen er redusert med 83 saker. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er på vei nedover. Ved årsskifte 2013/14 var den på 9,9 måneder, mens den nå er redusert til 8,8 måneder. Måltallet for saksbehandlingstid er 6 måneder.

Straffesaker til hovedforhandling

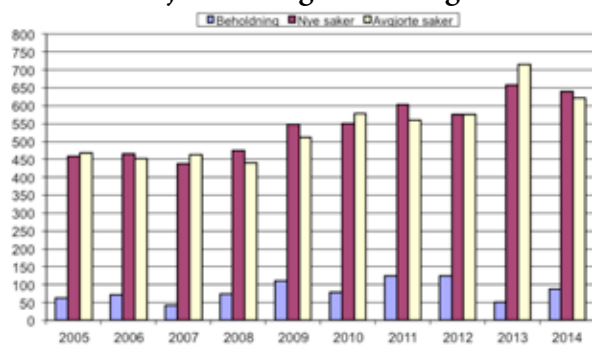
I 2014 mottok vi 1 183 anker over dom i straffesaker. Det er som forventet når en ser på den gjennomsnittlige inkomsten de siste fem år.

I alle saker med en strafferamme som kan gi fengsel i mer enn seks år, er det automatisk ankerrett. De andre ankene kan bli nektet fremmet til ankeforhandling når det er klart at anken ikke vil føre frem. I 2014 ble 38,3 % av ankene henvist til ankeforhandling, dvs. som normalt sammenlignet med de siste fem år.

Ved årsskifte var beholdningen av straffesaker som er fremmet til ankeforhandling 193. Av disse var det 117 saker hvor anken

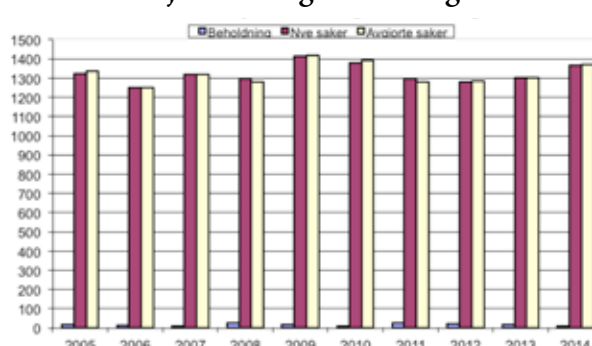
gjaldt skyldspørsmålet; 45 lagrettesaker og 72 meddomsrettsaker. De øvrige sakene var begrensede anker, dvs. anker over saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen. Vi har avviklet omtrent like mange saker som i fjor, og beholdningen er også på samme nivå. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden var ved årsskifte for lagrettesaker 5,8 måneder, for meddomsrett – bevisanke 7,9 måneder, for meddomsrett – begrenset anke 4,1 måneder og for fagdommersaker 3,9 måneder. Måltallet for saksbehandlingstid er 3 måneder.

Anke over kjennelse og beslutning – straff

Innkomsten av anker over kjennelser og beslutninger i sivile saker har for første gang på syv år ikke økt. I 2014 har vi mottatt 638 anker som er en reduksjon på ca. 3 %. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var ved årsskifte 1,7 måneder.

Anke over kjennelse og beslutning – sivil

Innkomsten av anker over kjennelser og beslutninger i straffesaker har de siste fem år ligget stabilt på mellom 1 300 og 1 400 saker. I 2014 mottok vi 1 373 saker. De fleste av disse sakene er anker i saker om varetektsfengsling.

Kompetansesarbeid

Borgarting lagmannsrett er opptatt av å opprettholde og videreutvikle vårt gode fagmiljø. I tillegg til kurs og seminarer i regi av Domstoladministrasjonen har vi i 2014 også initiert og gjennomført flere interne kompetansetiltak.

Lederutviklingsprogram

Avdelingslederne, seksjonslederne, førstelagmann, direktør og HR-ansvarlig har i løpet av perioden 2013 og 2014 gjennomført et lederutviklingsprogram ledet av konsultentselskapet AFF.

Vi tror at gode og trygge ledere, og en godt samordnet ledergruppe er av vesentlig betydning for en velfungerende effektiv organisasjon og et godt arbeidsmiljø. Under ledersamlingene har temaer som kommunikasjon, samhandling, vanskelige samtaler, konflikthåndtering, handlingsrom, effektivitet og bedriftskultur blitt belyst og diskutert.

Ledelsesutviklingsprogrammet har vært et nyttig kompetansetiltak for ledelsen.

Fagforum for saksbehandlerne

Det ble i 2014 avholdt tre fagforum for saksbehandlerne i Borgarting.

- Besøk med omvisning i Oslo fengsel
- Gjennomgang av saksflyten for straffesaker i saksbehandlingssystemet Lovisa.
- Den nye vergemålsloven – særlig om fremtidsfullmakter.

Det ble i tillegg arrangert et todagers seminar til København der service, kvalitet og arbeidsmiljø var hovedtema.

Etterutdanningsutvalgets leder
Cecilie Østensen.

Etterutdanningsutvalget gjennomførte følgende kurs/foredrag i 2014:

2. januar – Nyttårsseminar:	Motivator Egil Søby: <i>Suksessfaktorer i hverdagen, på jobb og privat</i> Høyesterettsdommer Jens Edvin A. Skoghøy: <i>Bevisbedømmelse i sivile saker</i> Førstestatsadvokat Olav H. Thue og advokat (H) John Christian Elden: <i>Aktor og forsvarers syn på administrators rolle i lagrettesaker spesielt og strafferett generelt</i> Journalist Anders Giæver, statsadvokat Inga Bejer Engh og advokat (H) Berit Reiss-Andersen: <i>Pressens arbeid under, og omtale av, pågående straffesaker – er rettssikkerheten truet?</i>
3. februar – fagmøte:	Høyesterettsdommer Knut Kallerud: <i>Arbeidet i Høyesterett</i> Lagdommer Vincent Galtung: <i>Ankenektelser i straffesaker - håndteringen av begrunnelseskrevet</i>
10. mars – fagmøte:	Inspektør Kristina Lægrend: <i>Foredrag om varetektsforhold. Litt om unge innsatte og fengselets tiltak for denne gruppen. Omvisning.</i>
19. mai og 16. juni:	<i>Lovdata-kurs</i>
18. august:	<i>Tur til Eidsvoll-bygningen med omvisning</i>
9. – 11. oktober:	Psykolog Nadia Ansar: <i>Dommerrollen i møte med minoritetskulturer – dilemmaer og utfordringer fra et psykologfaglig perspektiv</i> Politiinspektør Terje Bjøranger: <i>Æreskriminalitet</i> Høyesterettsdommer Georg Fr. Rieber-Mohn: <i>Refleksjoner fra et langt juristliv</i> Assisterende Riksadvokat Knut Erik Sæther: <i>Noen strafferettslige utviklingstrekk – om politisering og konsekvenser for lovgivningen og aktørene</i> Direktør ved Folkehelseinstituttet Camilla Stoltenberg: <i>Det vanskelige valget – om sakkyndigbruk i lagmannsretten</i> Dommer ved Den Europeiske Menneskerettsdomstol Erik Møse: <i>Nytt fra EMD</i>
3. november og 10. november:	Lagdommer Jørgen Brunsvig: <i>Domsskriving i lagrettesaker. Er dommene mer omfattende nå, og er det nødvendig?</i>
4. desember – lunsjmøte:	<i>Oppdateringskurs i sivilprosess for dommere og dommerfullmektiger (i regi av Oslo tingrett)</i>
Faglunsjer i Høyesterett:	Flere av lagmannsrettens dommere har deltatt på faglunsjer, hvor koordinering går via etterutdanningsutvalget. Temaene var: <i>Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker og "Strafferettslige reaksjoner mot barn med særlig sikt på ungdomsstraff"</i>

Aktørportalen

Borgarting lagmannsrett har i 2014 tatt et viktig skritt i retning av digitalisering. Fra 1. november 2014 ble Borgarting omfattet av prøveordningen med elektronisk kommunikasjon med domstolene, jf. forskrift 12. februar 2012 nr. 140.

Grunnlaget for ordningen er Aktørportalen. Gjennom denne portalen kan advokater og domstol utveksle dokumenter og informasjon elektronisk. Løsningen omfatter alle dokumenter i sivile saker og i tillegg salærkrav i straffesaker.

Prøveordningen startet opp 1. mai 2013 med Sør-Trøndelag tingrett, Sunnmøre tingrett og Frostating lagmannsrett som de første pilotdomstolene. Ordningen ble vesentlig utvidet fra 1. november 2014, da også Oslo tingrett, Fredrikstad tingrett og Borgarting lagmannsrett kom med som prøvedomstoler. I forbindelse med utvidelsen har det vært en sterkt økende interesse blant advokatene og dermed en sterk økning i antallet advokater som er knyttet til Aktørportalen.

Etter prøvoforskriften er det et vilkår for elektronisk behandling i lagmannsretten at saken helt eller delvis er behandlet elektronisk i tingretten. For Borgarting har dermed bruk av Aktørportalen bare kommet forsiktig i gang i 2014. Bruken, og dermed nytteeffekten, forventes å øke vesentlig framover.

Parallelt med utviklingen av Aktørportalen foregår andre prosjekter med sikte på digitalisering i domstolene, blant annet prøveordninger med bruk av elektroniske dokumenter i straffesaker.

Filminnspilling i Borgarting

Faggruppe for strafferett og straffeprosess og tverrfaglig gruppe har tatt initiativ til filmproduksjoner til bruk i kompetanseutvikling for dommere og dommerfullmektiger. Filminnspillingen foregikk i Borgarting lagmannsretts rettslokaler. Tema i filmene er knyttet til "Praktisk bevishåndtering" og "Ethiske dilemmaer". Jon Høyland og Tor Christian Carlsen har skrevet manus. Rollene ble bekledd av "ekte" domstolmedarbeidere, - i kombinasjon med profesjonelle skuespillere.

Rwanda-saken

Ankeforhandlingen i den såkalte Rwandasaken begynte 26. august 2014 og pågikk frem til 17. desember (17 uker). Saken gjaldt tiltale for deltakelse i folkemordet i Rwanda i april 1994.

Høyesterett fastslo i Rt 2010 side 1445 at folkemordbestemmelsen i straffeloven 2005, som trådte i kraft 7. mars 2008, ikke kan anvendes på handlinger begått forut for lovens ikrafttreden, jf tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven § 97. Tiltale var derfor tatt ut for overlagt medvirkning til drap etter bestemmelsen i straffeloven 1902 § 233 første og annet ledd. Tiltalen gjaldt medvirkning til drap ved to massakrer i Kibungu i Rwanda henholdsvis 14. og 15. april 1995, hvor til sammen minst 2000 mennesker ble drept. I tillegg omfattet tiltalen medvirkning til drap på åtte personer som ble hentet ut fra det lokale sykehuset og deretter drept.

Saken ble reist og gjennomført i Norge på grunn av tiltaltes tilknytning til riket. Hans kone og barn kom til Norge som kvoteflyktninger i 2000. Tiltalte kom etter i 2001 på familiegjenforening. Han fikk bosettingstillatelse i 2005. Tiltalte og hans kone har fire barn. To av disse er født i Norge.

Under ankeforhandlingen hørte lagmannsretten 96 vitner, og partene la frem en omfattende dokumentasjon. Mer enn 30 afrikanske vitner ble hentet til Oslo for å forklare seg direkte for den dømmende rett, mens i overkant av 50 vitner forklarte seg ved fjernavhør (video) fra ulike afrikanske land (Rwanda, Uganda, Tanzania og Zambia).

Saken var i all hovedsak et spørsmål om bevisbedømmelse hvor det sentrale tvistepunktet var om tiltalte hadde deltatt i folkemordet eller ikke. Bevisene var i all hovedsak vitneforklaringer fra overlevende og andre. Lagretten ble forelagt et meget omfattende og til dels uoversiktlig faktum. Det sier seg selv at bevisbedømmelse om hendelser som skjedde for mer enn 20 år siden i en helt annen del av verden bare på grunnlag av vitneforklaringer, ikke er lett. Bevisbedømmelsen ble ytterligere vanskeliggjort ved at tidsnære bevis så å si var helt fraværende.

Lagretten svarte ja på spørsmål om tiltalte var skyldig i medvirkning til overlagt drap for begge massakrene og for syv av de åtte personene på sykehuset. Dommen ble avsagt 16. januar 2015, og tiltalte ble dømt til lovens strengeste straff, fengsel i 21 år. Ved straffutmålingen la retten avgjørende vekt på forbrytelsenes art (folkemord) og omfang (medansvar for mer enn 2000 drepte). Anførsler om EMK artikkel 6 (saksbehandlingstiden) og artikkel 8 (materiale fra kommunikasjonskortroll som skulle vært slettet) førte ikke frem.

Tekniske utfordringer

Planleggingen av hvorledes fjernavhør skulle gjennomføres ble startet med forberedende møter mellom partene og retten. Det ble opprettet to domstolsbrukere på videokonferansesystemet og

Lagmann Hans-Petter Jahre

Domstoladministrasjonen ved Kai Roger Thorsen bisto med dette. På slutten av saken var linjene ustabile og Kripøs' eget utstyr måtte benyttes. Linjene ble forstyrret av uvær og strømbrudd og enkelte dager var det brudd i kontakten flere ganger.

Det var en del utfordringer med de første avhørene på videokonferanse. Men feilene ble funnet og rettet.

De fleste av videokonferanseavhørene var til Rwanda. Der hadde Kripøs fysisk lagt inn en linje på et møterom hos Riksadvokaten. Linjen ble kjøpt, strukket, gravd ned og ført over tak, ned takrenner og inn på møterommet. Infrastrukturen i Rwanda er ganske annerledes enn i Norge.

I de andre afrikanske landene ble videokonferanseavhørene gjennomført på de norske ambassadene. Siste avhørsrunde var fra Zambia. Da ble Skype benyttet for overføring av bilde og telefon for overføring av lyd. Dette fungerte tilfredsstillende.

Kripøs hadde tjenestefolk fra Norge til stede ved alle videokonferanseavhør. Dette gjorde prosessen med å gjennomføre fjernavhørene mye enklere for retten i Oslo.

Andre saker i retten 2014

Sigrid-saken

Sigridsaken var gjenstand for betydelig offentlig interesse. 16 år gamle Sigrid Giskegjerd Schjetne forsvant natt til søndag 5. august 2012 og ble funnet død 3. september. En 38 år gammel mann ble i oktober 2013 i Oslo tingrett dømt til tvungent psykisk helsevern for frihetsberøvelse og drap. Han anket dommen. Han bestred å ha foretatt de handlingene han var dømt for og anførte at han på det aktuelle tidspunktet ikke var psykotisk.

Lagretten fant bevist at tiltalte hadde begått frihetsberøvelse og drap, og at han var psykotisk og således strafferettslig utilregnelig på gjerningstidspunktet. Ved reaksjonsfastsettelsen fant lagmannsretten, som tingretten, at dom på overføring til tvungent psykisk helsevern var nødvendig for å verne samfunnet. Oppreisningsbeløpet ble økt fra 20 000 til 100 000 kroner for hver av foreldrene.

Momskarusell-saken

Lagmannsretten behandlet i januar 2014 (4 uker, 17 rettsdager) en såkalt momskarusellsak. Saken gjaldt unndragelse av merverdiavgift i forbindelse med import og omsetning av klimavoter samt hvitvasking/selvvasking av utbytte fra avgiftsunndragelser. Etter tiltalen var det unndratt 139 millioner kroner i merverdiavgift, og hvitvaskingen/selvvaskingen gjaldt i følge tiltalen verdier for mer enn 600 millioner kroner.

Det var fire tiltalte i ankesaken. En av disse ble helt frifunnet. De tre andre ble dømt for brudd på merverdiavgiftsloven. Alle ble frifunnet for heleri/hvitvasking av klimavoter. To av de tiltalte ble dømt for befatning med penger som var utbytte av en straffbar handling. Straffen for de tre som ble domfelt ble satt til fengsel i ett år og seks måneder for den ene og to år og ni måneder for de to andre. Alle tre ble i tillegg fradømt retten til å drive næringsvirksomhet, tidsbestemt for to av dem og på ubestemt tid for den tredje. Domfellelsene gjelder vesentlig lavere beløp enn tiltalen.

Hushjelp-saken

En kvinne på 62 år ble dømt til fengsel i 13 år for forsettlig drap. Avdøde var en 90 år gammel formuende, men helsemessig svekket mann, som domfelte mot betaling i en årrekke hadde hjulpet i hjemmet flere dager i uken. Avdøde hadde i tillegg omfattende bistand fra kommunen, både hjemmesykepleie og praktisk bistand. Avdøde hadde ingen nær familie, og den siste tiden var domfelte primærarving for hele formuen og nærmeste pårørende. Lagmannsretten la til grunn at domfelte samme dag som drapet ble begått fikk kunnskap om at avdøde hadde fått satt opp et nytt testament, som skulle undertegnes og bevitnes neste dag. I det nye testamentet var en av de ansatte i hjemmesykepleien satt inn som primærarving i stedet for domfelte.

Lagmannsretten var overbevist om at drapet ble begått dels i affekt og dels for å forsøke å sikre seg arven. Det ble ansett som

skjerpende at avdøde var forsvarsløs og ble drept i eget hjem av en person som utnyttet et tillitsforhold. Domfelte ble også fradømt arveretten, jf. arveloven § 73.

Grovt skattesvik

En billedkunstner ble dømt for grovt skattesvik. For inntektsårene 1999, 2000 og 2001 hadde han forsettlig unnlatt å oppgi næringsinntekter med til sammen 6 976 000 kroner til beskatning. Billedkunstneren hadde oppbevart pengene i en bankboks i Østerrike, og hadde gjennom mange år gitt flere uriktige forklaringer om sine inntekter til ligningsmyndighetene.

Lagmannsretten fant at skattesviket var utført på en særlig utpekult måte. Lagmannsretten kom til at det ikke kunne ses bort fra at en del av pengene i bankboksen var blitt ført tilbake til billedkunstnerens galleri i New York, og så utbetalt på nytt til ham og oppgitt til beskatning i et senere inntektsår. Han ble derfor frifunnet for tiltalen om skattesvik for inntektsåret 2002 fordi beløpet inngikk i domfellelsen for tidligere år. Han ble også frifunnet for skattesvik for inntektsåret 1998 på grunn av foreldelse. Straffen ble satt til fengsel i ett år og åtte måneder. Åtte måneder av straffen ble gjort betinget på grunn av lang saksbehandlingstid og helsesituasjon.

Skiftetvist

En profilert advokat i Oslo hadde gjennom 23 år kjent, hatt et nært forhold til og omfattende omgang med ektefellene (B og C), som var barnløse. B døde i 2002 og C arvet ektefellen i kraft av gjensidig testament. I 2007, da C var blitt 87 år, opprettet hun et testament der advokaten ble innsatt som enearving til en betydelig formue. C døde i 2011. B og Cs slektsarvinger bestred testamentets gyldighet og anførte både arveloven § 62 (manglende testasjonsevne) og § 63 (utilbørlig påvirkning) som begrunnelse. Ugyldighetskravet førte ikke frem i første instans (Oslo byfogdembete), og slektsarvingenes anke ble forkastet av lagmannsretten. Advokaten ble tilkjent sakskostnader i begge instanser.

Tingrettsdommer gitt avskjed

Ved dom 1. juli 2014 ble en tingrettsdommer gitt avskjed fra sitt embete etter sivil søksmål fra staten ved Justis- og beredskapsdepartementet. Lagmannsrettens dom tar utgangspunkt i prinsippene om maktfordeling, domstolenes uavhengighet etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon og Grunnloven mv. Dommen inneholder videre en gjennomgang av saksbehandlingen ved avskjed av embetsdommere, vilkårene for avskjed samt av ulike tjenesteplikter for dommere.

Lagmannsretten kom til at tingrettsdommeren etter skriftlig advarsel hadde gjort seg skyldig i gjentatt krenkelse av tjenesteplikter, og at vilkårene for avskjed etter tjenestemannsloven § 15 første ledd bokstav a var oppfylt. Pliktbruddene hadde fortsatt på tross av enkelte forsøk på korrigering og reaksjoner overfor dommeren fra ledelsen i tingretten.

BORGARTING LAGMANNSRETT

Borgarting lagmannsrett
Keysersgate 13, Oslo
Telefon 21 55 80 00
borgadm@domstol.no
www.domstol.no/borgarting